

9. Hranol

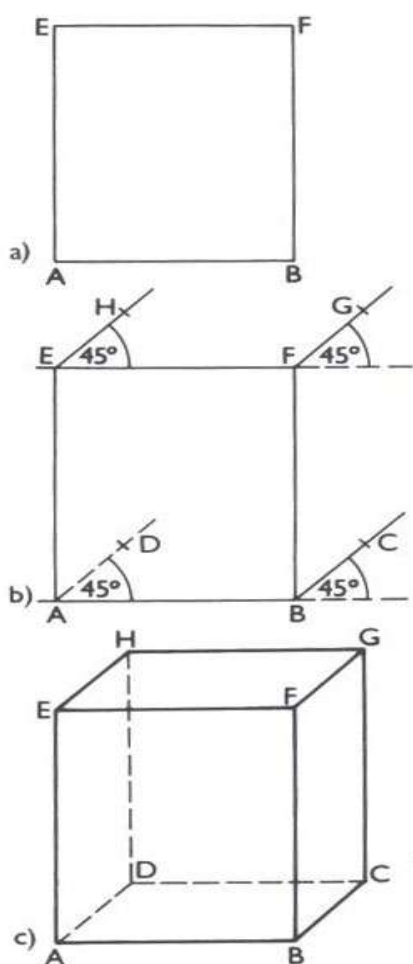
9.1. Volné rovnoběžné promítání

Tělesa můžeme v rovině zobrazit pomocí **volného rovnoběžného promítání**.

- Zásady :**
- 1) Plochy, které jsou rovnoběžné s naší rýsovací plochou zobrazujeme jako shodný obraz (tvar i velikost se zachovávají).
  - 2) Plochy, které svírají s naší rýsovací rovinou pravý úhel rýsujeme pod úhlem 45° .
  - 3) Úsečky, které leží v těchto kolmých rovinách zobrazujeme v poloviční velikosti.

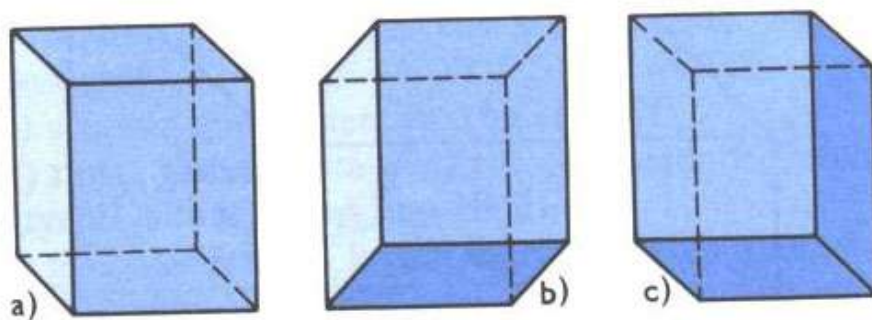
Příklad : Narýsujte hranol ABCDEFGH ve volném rovnoběžném promítání.

Postup :

Výslednému obrázku přiřazujeme termín : **nadhled zprava** (vidíme celou horní podstavu a pravou boční stěnu).

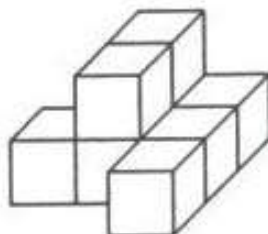
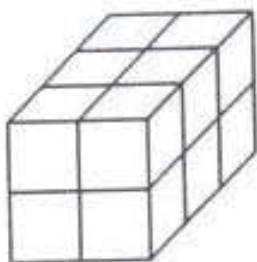
Těleso můžeme také zobrazit v **nadhledu zleva – a)** ; **podhledu zleva- b)** ; **podhledu zprava – c)**.

Příklad 1 : Zobrazte dané těleso ze všech čtyř pohledů :

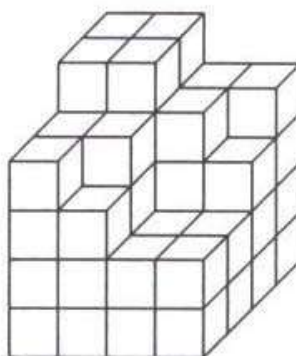
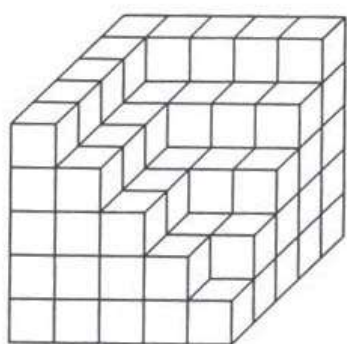
a)

b)

c)

d)

9.2 Hranoly

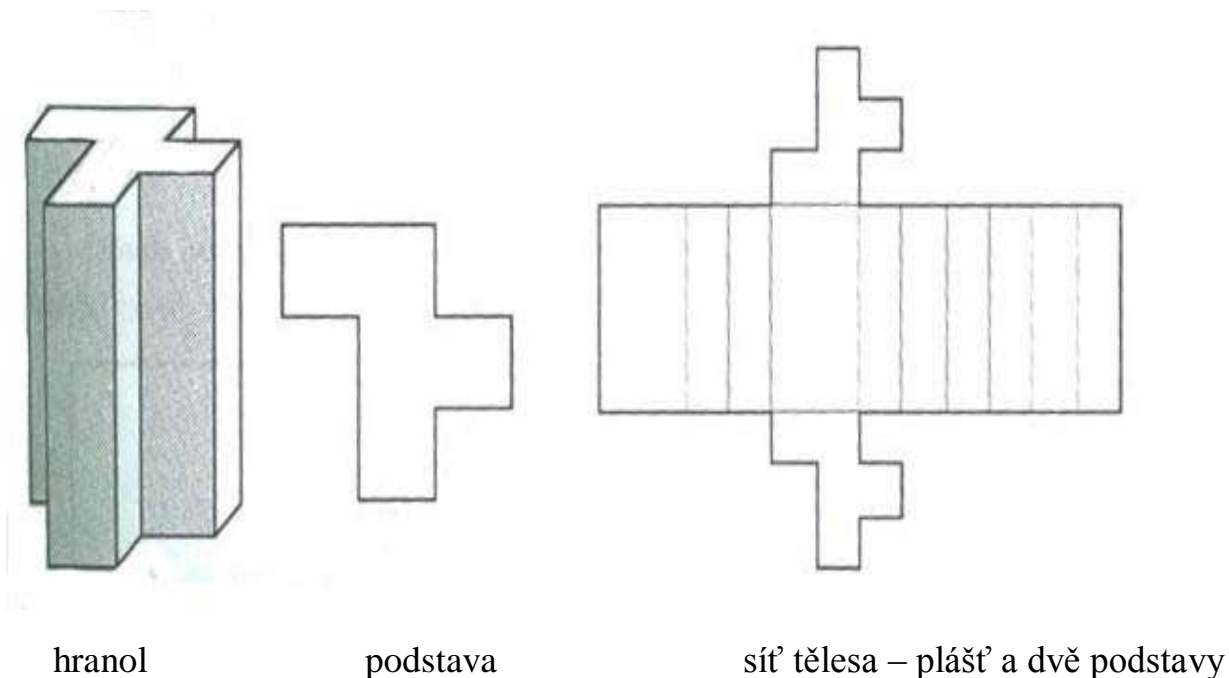
9.2.1 Rozdělení hranolů

Hranoly kolmé jsou takové hranoly, které mají boční hrany kolmé na podstavu.

Hranoly kosé jsou takové hranoly, jejichž boční hrany nejsou kolmé na podstavu.

Na základní škole se budeme zabývat pouze kolnými hranoly a proto budeme používat jenom pojem **hranol**.

Hranoly jsou tělesa, která mají dvě shodné podstavy (n -úhelník) a plášť.

hranol

podstava

síť tělesa – plášť a dvě podstavy

Tvar podstavy určuje charakter hranolu.

Hranol	tvar podstavy	počet stěn, ze kterých se skládá plášť
tříboký	trojúhelník	3
čtyřboký	čtyřúhelník	4
pětiboký	pětiúhelník	5
n -boký	n -úhelník	n

Pravidelný hranol má vždy pravidelnou podstavu.

Pravidelný trojboký hranol má podstavu rovnostranný trojúhelník.

Pravidelný čtyřboký hranol má podstavu čtverec.

Pravidelný pětiboký hranol má podstavu pravidelný pětiúhelník.

pravidelný n -boký hranol má podstavu pravidelný n -úhelník.

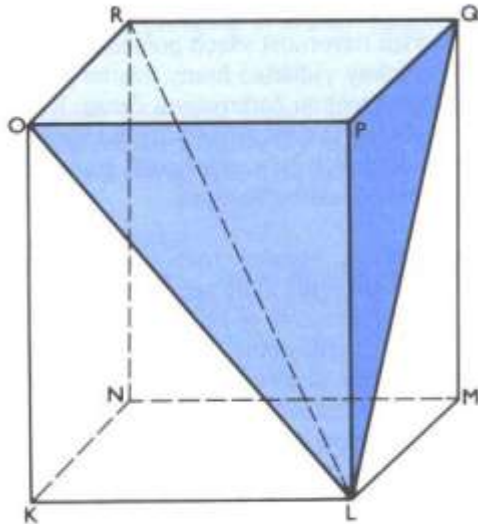
9.2.2. Základní pojmy u hranolu

Plášť hranolu má tvar obdélníka s rozměry : obvod podstavy , výška hranolu.

Výška hranolu je vzdálenost dvou rovnoběžných shodných podstav.

Výšku můžeme značit písmenem v nebo libovolným písmenem, protože se jedná o další (třetí) rozměr tělesa.

U hranolu určujeme : **stěnu podstavy** (KLMN; OPQR)
boční stěnu (LMQP; KLPO; MQRN; KNRO)
podstavnou hranu (KL; LM; MN; NK; OP; QR; ...)
pobočnou hranu (KO; LP; MQ; NR)
stěnovou úhlopříčku (LO; KP; QN; KM; LN; ...)
tělesovou úhlopříčku (RL; OM; PN; KQ).

Příklad 2 : Zobraďte síť těchto hranolů :

- trojboký hranol, který má podstavu rovnostranný trojúhelník o hraně 3 cm a výšku tělesa 5 cm
- trojboký hranol, který má podstavu rovnoramenný trojúhelník o základě 3 cm a velikosti ramene 4 cm, výška tělesa je 5,5 cm
- trojboký hranol, který má podstavu pravoúhlý trojúhelník o rozměrech 3 cm, 4 cm, 5 cm a výšku tělesa 6 cm
- čtyřboký hranol, který má čtvercovou podstavu o hraně 6 cm a výšku 3cm
- čtyřboký hranol, který má obdélníkovou podstavu o rozměrech 5 cm, 6cm a výšku tělesa 7 cm
- čtyřboký hranol, který má čtvercovou podstavu o hraně 6 cm a výšku 6 cm.

9.2.3. Výpočet objemu a povrchu hranolu :

$$S = 2 \cdot S_p + S_{pl} \quad \text{kde } S_p \text{ je obsah podstavy } S_{pl} \text{ je obsah pláště}$$

$$S_{pl} = O_p \cdot v \quad O_p \text{ je obvod podstav } v \text{ je výška hranolu}$$

$$V = S_p \cdot v \quad \text{kde } v \text{ je výška hranolu}$$

Příklad : Vypočtete objem a povrch pravidelného tříbokého hranolu, který má podstavou hranu $a = 5 \text{ cm}$ a výšku podstavy $v_a = 4,33 \text{ cm}$, výška tělesa $v = 6 \text{ cm}$.

Řešení :

$$V = S_p \cdot v \qquad S = 2 \cdot S_p + S_{pl}$$

$$S_p = \frac{a \cdot v_a}{2} \qquad S_{pl} = O_p \cdot v \qquad O_p = 3 \cdot a$$

$$S_p = \frac{5 \cdot 4,33}{2} \qquad O_p = 3 \cdot 5 \quad O = 15 \text{ cm}$$

$$S_p = 10,825 \text{ cm}^2 \qquad S_{pl} = 15 \cdot 6 \qquad S_{pl} = 90 \text{ cm}^2$$

$$V = 10,825 \cdot 6 \qquad S = 2 \cdot 10,825 + 90$$

$$V = \mathbf{64,95 \text{ cm}^3} \qquad S = \mathbf{111,65 \text{ cm}^2}$$

Příklad 3 : Vypočtete objem a povrch trojbokého hranolu pro který platí :

- a) $a = 4 \text{ cm}$, $v_a = 2,8 \text{ cm}$, $b = 3,1 \text{ cm}$, $c = 4 \text{ cm}$, $v = 9 \text{ cm}$
 b) $a = 9,5 \text{ cm}$, $v_a = 4 \text{ cm}$, $b = 4,2 \text{ cm}$, $c = 9 \text{ cm}$, $v = 2,5 \text{ cm}$
 c) $a = 6 \text{ cm}$, $v_a = 8 \text{ cm}$, $b = 8 \text{ cm}$, $c = 10 \text{ cm}$, $v = 9 \text{ cm}$

Příklad 4 : Vypočtete objem a povrch pravidelného šestibokého hranolu, který má délku podstavné hrany 5 cm , výšku trojúhelníka podstavy $v_a = 4,33 \text{ cm}$ a výšku tělesa 6 cm . (Podstava se skládá ze šesti rovnostranných trojúhelníků .)

9.3. Kvádr

Kvádr je čtyřboký hranol.

$$V = a \cdot b \cdot c \quad \text{kde } a, b, c \text{ jsou velikosti hran kvádrů.}$$

$$S = 2 \cdot (ab + bc + ac) \quad \text{nebo } S = 2ab + 2bc + 2ac$$

Příklad : Je dán kvádr o rozměrech $a = 7 \text{ cm}$, $b = 8,5 \text{ cm}$ $c = 9 \text{ cm}$. Vypočítejte objem a povrch kvádrů.

Řešení :

$$V = a \cdot b \cdot c \qquad S = 2 \cdot (ab + bc + ac)$$

$$V = 7 \cdot 8,5 \cdot 9 \qquad S = 2 \cdot (7 \cdot 8,5 + 8,5 \cdot 9 + 7 \cdot 9)$$

$$V = \mathbf{535,5 \text{ cm}^3} \qquad S = 2 \cdot (59,5 + 76,5 + 63)$$

$$\qquad S = 2 \cdot 199$$

$$\qquad S = \mathbf{398 \text{ cm}^2}$$

Příklad 5 : Vypočtete povrch a objem čtyřbokého hranolu, který má rozměry :

- a) $a = 5 \text{ cm}$, $b = 7 \text{ cm}$, $c = 9 \text{ cm}$ c) $a = 71 \text{ mm}$, $b = 5,4 \text{ cm}$, $c = 0,47 \text{ dm}$.
 b) $a = 12 \text{ cm}$, $b = 2,5 \text{ cm}$, $c = 0,9 \text{ cm}$

Příklad 6 : Vypočtete velikost zbývající hrany kvádrů a jeho povrch :

- a) $a = 7 \text{ cm}$, $b = 15 \text{ cm}$, $V = 1050 \text{ cm}^3$ d) $a = 4 \text{ cm}$, $b = 2,5 \text{ dm}$, $V = 620 \text{ cm}^3$
 b) $a = 2 \text{ dm}$, $c = 0,5 \text{ dm}$ $V = 1,2 \text{ dm}^3$ e) $a = 100 \text{ mm}$, $b = 2,5 \text{ dm}$, $V = 6250 \text{ cm}^3$.
 c) $b = 15 \text{ cm}$, $c = 2,2 \text{ dm}$, $V = 19,8 \text{ dm}^3$

Příklad 7 : Vypočítejte velikost zbývající hrany kvádrů a její objem :

- a) $a = 4,5 \text{ cm}$, $b = 8,5 \text{ cm}$, $S = 193,5 \text{ cm}^2$ c) $a = 3 \text{ cm}$, $b = 7 \text{ cm}$, $S = 142 \text{ cm}^2$.
 b) $a = 6 \text{ cm}$, $b = 7 \text{ cm}$, $S = 292 \text{ cm}^2$

9.4. Krychle

Krychle je čtyřboký hranol, který má všechny hrany stejně dlouhé.

Krychle je zvláštní případ pravidelného kvádrů, který má výšku stejně velikou jako podstavnou hranu.

$$V = a \cdot a \cdot a$$

$$S = 6 \cdot a \cdot a$$

Příklad 8 : Vypočítejte objem a povrch krychle, která má velikost hrany :

- a) $a = 4 \text{ cm}$ b) $a = 3,1 \text{ cm}$ c) $a = 0,43 \text{ dm}$

Příklad 9 : Vypočítejte objem krychle, která má :

- a) $S = 6 \text{ cm}^2$ b) $S = 24 \text{ cm}^2$ c) $S = 600 \text{ cm}^2$

Příklad 10 : Vypočítejte povrch krychle, která má :

- a) $V = 1 \text{ cm}^3$ b) $V = 8 \text{ cm}^3$ c) $V = 125 \text{ cm}^3$

Příklad 11: Vypočítejte objem a povrch krychle, jejíž velikost jedné stěny je :

- a) 1 dm^2 b) 25 cm^2 c) 49 cm^2

Příklad 12 : Stěna krychle má povrch 3 cm^2 . Vypočítejte povrch této krychle.

Příklad 13 : Stěna krychle má povrch 16 cm^2 . Vypočítejte objem této krychle.

9.5. Slovní úlohy

Příklad 14 Krychle má velikost hrany $5,2 \text{ cm}$. Kvádr má rozměry $2,8 \text{ cm}$, $6,7 \text{ cm}$ a $10,1 \text{ cm}$. Vypočítej o kolik mm^2 je větší povrch kvádrů. Vypočítej o kolik mm^3 je větší objem kvádrů.

Příklad 15 : Z 12 krychlí o hraně 2 cm sestavíme kvádr, který bude mít dvě hrany stejně veliké. Vypočítejte kolikrát bude mít kvádr větší objem než 12 krychlí? Vypočítejte o kolik bude mít 12 krychlí větší povrch než sestavený kvádr.

Příklad 16 Numericky má krychle stejně veliký objem jako povrch. Kolik cm měří hrana krychle? Bude totéž platit o krychle, která bude mít velikost hrany 10 krát větší ?

Příklad 17: Kolik krychlí o hraně 1 metr se vejde do kvádrů o rozměrech 12 m , 5 m , 3 m ?

Příklad 18 : Co bude dražší? Natření krychle o hraně 5 metrů nebo kvádru o rozměrech 2 m, 5 m, 7 m ?

Příklad 19 : Máme ocelovou krychli o hraně 2 cm a kvádr o hranách 3 cm, 4 cm a 1 cm. Které těleso bude těžší?

Příklad 20 : Jaký má objem šest betonových sloupů, kde podstavou je čtverec o hraně 45 cm a výšce sloupu 4,6 m ?

Příklad 21 : Těleso ABCDEFGH je čtyřboký hranol. $|AB| = 3$ cm, obsah stěny ABCD je 9 cm^2 a objem tělesa je 27 cm^3 . Jedná se o krychli, kvádr nebo obecný čtyřboký hranol ?

Souhrnná cvičení

1) Vypočítejte objem kvádru, který má rozměry :

a) $a = 8$ cm, $b = 4,5$ cm, $c = 12$ cm.

d) $a = 8$ cm, $b = 4,5$ cm, $c = 12$ cm

b) $a = 1,5$ dm, $b = 2$ dm, $c = 8$ m

e) $a = 1,5$ dm, $b = 2$ dm, $c = 8$ m.

c) $a = 1,2$ m, $b = 1,8$ m, $c = 8$ dm

2) Vypočítejte povrch kvádru, který má rozměry :

a) $a = 8$ cm, $b = 4,5$ cm, $c = 12$ cm

c) $a = 1,2$ m, $b = 1,8$ m, $c = 8$ dm

b) $a = 1,5$ dm, $b = 2$ dm, $c = 8$ m

3) Kolik hektolitrů vody se vejde do nádrže tvaru kvádru s rozměry $a = 3,5$ m, $b = 2,5$ m, $c = 1,4$ m?

4) Vypočítejte kolik korun bude stát natření celého pravidelného čtyřbokého hranolu o podstavné hraně 12 cm a výšce 75 cm, jestliže na natření 1 dm^2 stojí barva 12.- Kč a za vlastní práci zaplatíme 100.- Kč. Výsledek zaokrouhlete na celé desetihaléře.

5) Kolik zeminy je třeba odstranit při hloubení 200 m dlouhého příkopu, jehož příčný řez je rovnoramenný lichoběžník o obsahu $4\,812,5 \text{ cm}^2$?

6) Dřevěný trám délky 4 m má příčný průřez čtverec o straně 15 cm. Vypočítejte: a) objem trámu

b) hmotnost tohoto trámu, jestliže 1 m^3 má hmotnost 790 kg ?

7) Nádoba má tvar hranolu, jehož podstava má obsah $9,2 \text{ m}^2$. V nádobě je 25 l vody. Do jaké výše sahá voda v nádobě?

8) Splav na omývání řepy je v podstatě hranol s podstavou rovnoramenného trojúhelníku o základně 6,8 m (šířka splavu) a výšce 4,8 m (hloubka splavu); je dlouhý 25 m. Vypočítejte jeho objem.

- 22) Je dán kvádr ABCDEFGH, $|AB| = 3,6$ cm, obvod stěny ABCD je stejný jako obvod stěny ABFE a měří 14,4 cm. Vypočítejte objem a povrch kvádrů.
- 23) Povrch vody v bazénu tvoří obdélník o délce 50 metrů a šířce 12 metrů. Hloubka vody stoupá rovnoměrně od 1 metru na jednom konci bazénu do 3 metrů na druhém konci bazénu (delší strany). Určete množství vody v bazénu v hektolitrech.
- 24) Součet velikostí hran krychle je 54 cm. Jak velký bude její povrch a objem ?
- 25) Na zahrádku tvaru obdélníku o rozměrech 15m a 10 m se přinese 30 konví na zalití po 8 litrech vody. Při dešti spadlo na zahradu 2 mm vody. Kdy byl záhon více zalitý ?
- 26) Povrch krychle je $1\,014\text{ dm}^2$. Jaký je obsah jedné stěny ?
- 27) Jakou hmotnost má krychle z litého železa o délce hrany 2,3 dm, jestliže víme, že hmotnost 1 dm^3 litého železa je 7,3 kg ? Bude stejně veliká krychle z korku těžší, víme-li, že hmotnost 1 m^3 korku je 250 kg ?
- 28) Vypočítejte výšku hranolu, který má povrch $448,88\text{ dm}^2$, kde podstavou je čtverec o straně 6,2 dm. Jaký bude objem tělesa v hektolitrech?
- 29) Kolik hl vody se vejde do nádrže tvaru kvádrů o rozměrech 24 m, 15 m, 2 m hloubky? Kolik hl vody se musí vypustit, aby v nádrži byla hloubka jen 15 dm? Je-li nádrž plná, kolik vody se musí vypustit, aby hladina byla 15 cm pod okraj?
- 30) Za kolik hodin se naplní nádržka s obdélníkovým dnem o obsahu $105,5\text{ m}^2$ a hloubkou 2 m, když trubkou přiteče za hodinu 12 hl vody ?
- 31) Kolik m^3 písku je potřeba na posypání zahradních cest 160 m dlouhých a 125 cm širokých, má-li být všude stejná vrstva o velikosti 1,5 cm ?
- 32) Zahrada 70 m dlouhá a 48 m široká se má obehnat zdí 2,1 m vysokou a 30 cm tlustou. Kolik bude třeba cihel, počítá-li se na 1 m^3 přibližně 300 cihel za předpokladu, že se žádná nerozbije?
- 33) Dětské brouzdaliště na koupališti je 15 m dlouhé, 10 m široké a 40 cm hluboké. Vypočítejte :
- kolik m^2 dlaždic bude třeba na obložení dna a stěn bazénu
  - kolik dlaždic čtvercového tvaru o straně 15 cm bude potřeba zakoupit, nepočítáme-li ztráty při obkládání
  - kolik budou stát dlaždice, jestliže 1 m^2 dlaždic stojí 135 Kč.

- 34) Voda v brouzdališti se musí každý den vyměňovat. Brouzdaliště má podstavu čtverec se stranou délky 3 m a voda v něm sahá do výšky 40 cm. Jak dlouho se voda napouští, přitéká-li dvěma stejnými rourami současně? Každou rourou přitéká 1,2 hl za minutu.
- 35) Podstavou hranolu je pravoúhlý trojúhelník se stranami 3 cm, 4 cm a 5 cm. Obsah největší boční stěny je 130 cm^2 . Vypočítejte objem tělesa.
- 36) Do nádrže tvaru kvádru o rozměrech 15 m a 20 m a hloubce 2 m se napouští voda dvěma rourami. První přitéká 6 litrů za sekundu, druhou 2,4 hl za minutu. Za kolik hodin a minut bude nádrž naplněna 10 cm pod okraj ?
- 37) V nádrži je 24 m^3 vody a hladina sahá do výšky 2,8 m. Hladina má ve všech úrovních stejnou plochu. Do jaké výšky dosáhne voda, jestliže odčerpáme 90 hl vody ?
- 38) V akváriu tvaru kvádru , jehož rozměry dna jsou 35 cm a 25 cm, je 17,5 litru vody. Vypočtete obsah ploch, které jsou smáčeny vodou.
- 39) Nádrž tvaru kvádru má čtvercovou podstavu se stranou 60 cm. Výška nádrže je 1,4m. Kolik plechovek oleje tvaru krychle o hraně velikosti 30 cm je třeba zakoupit, aby nádrž byla naplněna 20 cm pod horní okraj nádoby?
- 40) Kolikrát se zvětší objem kvádru ABCDEFGH, jestliže :
- hranu AB zvětšíme dvakrát
  - hranu AB a BC zvětšíme dvakrát
  - všechny jeho hrany zvětšíme dvakrát
  - hranu AB zvětšíme dvakrát a hranu BC zmenšíme na polovinu?
- 41) Vodní nádrž tvaru kvádru má rozměry dna 3,6 m a 4 m. Jak vysoko bude sahat voda v nádrži, jestliže přiteče 10 litrů za sekundu a přítok bude otevřen 48 minut?
- 42) Bohatý otec odkázal svým dvěma synům stejné množství zlata. Nechal odlít čtyři krychle zlaté stejné jakosti. Krychle měly hrany 3 cm, 4 cm, 5 cm, 6 cm. Jak se synové rozdělí, aby žádná krychle se nemusela řezat ?
- 43) Prostor pod střechou je 150 m dlouhý, 8 metrů široký a výška trojúhelníkového štítu na základnu $v = 350 \text{ cm}$. Kolik tun slámy lze v tomto prostoru uskladnit, je-li hmotnost 1 m^3 lisované slámy 100 kg, jestliže prostor smíme zaplnit pouze do tří čtvrtin?
- 44) Do bazénu tvaru kvádru 25 m dlouhého a 8 m širokého napustili 2 400 hl vody. Vypočtete plochu smáčených bočních stěn.
- 45) Do nádoby plné vody byl zcela ponořen kvádr. Z nádoby vyteklo 0,3 litru vody. Určete výšku kvádru, jsou-li rozměry podstavy 3 cm a 5 cm.
- 46) Bazén tvaru kvádru s rozměry dna 12 m a 25 m je hluboký 2,5 m. Napouští se dvěma přítoky. Prvním přiteče za každou minutu 2,4 hl vody, druhým za každou sekundu 6 litrů

vody. Vypočítejte za kolik hodin a minut bude bazén naplněn tak, že hladina vody bude 30 cm pod horním okrajem bazénu.

- 47) Při obnově rybníka se musí znovu vybudovat betonová hráz dlouhá 42 metrů. Kolik m^3 betonu bude potřeba dovést, Hráz má průřez tvaru rovnoramenného lichoběžníka ABCD, $a//c$, $a = 2,4$ m, $c = 1$ m, $v = 2,4$ m.

Povrch vody v bazénu tvoří obdélník o délce 50 metrů a šířce 12 metrů. Hloubka vody stoupá rovnoměrně od 1 metru na jednom konci bazénu do 3 metrů na druhém konci bazénu (delší strany). Určete množství vody v bazénu v hektolitrech.

Výsledky příkladů:

- 3) a) $111,1 \text{ cm}^2$, $50,4 \text{ cm}^3$; b) $94,75 \text{ cm}^2$, $47,5 \text{ cm}^3$; c) 264 cm^2 , 216 cm^3 ;
 4) $389,7 \text{ cm}^3$, $309,9 \text{ cm}^2$;
 5) a) 286 cm^2 , 315 cm^3 ; b) $86,1 \text{ cm}^2$, 27 cm^3 ; c) $194,18 \text{ cm}^2$, $180,198 \text{ cm}^3$;
 6) 10 cm , 650 cm^2 ; b) $1,2 \text{ dm}$, 8 dm^2 ; c) 6 dm , 51 dm^2 ; d) $6,2 \text{ cm}$, $559,6 \text{ cm}^2$; e) 25 cm , 250 cm^2 ;
 7) a) $4,5 \text{ cm}$, $172,125 \text{ cm}^3$; b) 8 cm , 336 cm^3 ; c) 5 cm , 105 cm^3 ;
 8) a) 64 cm^3 , 96 cm^2 ; b) $29,791 \text{ cm}^3$, $57,66 \text{ cm}^2$; c) $79,507 \text{ cm}^3$, $110,94 \text{ cm}^2$;
 9) a) 1 cm^3 ; b) 8 cm^3 ; c) 1000 cm^3 ; **10)** a) 1 cm^2 ; b) 24 cm^2 ; c) 150 cm^2 ;
 11) a) 1 dm^3 , 6 dm^2 ; b) 125 cm^3 , 150 cm^2 ; c) 343 cm^3 , 294 cm^2 ; **12)** 18 cm^3 ; **13)** 64 cm^3 ;
 14) a) 6718 mm^2 b) 48868 mm^3 ;
 15) Povrch 12 krychlí 288 cm^3 Objem 12 krychlí 96 cm^3
 Krychle lze složit dvěma způsoby : a) rozměry kvádrů 2 cm , 2 cm , 24 cm
 b) rozměry kvádrů 4 cm , 4 cm , 6 cm
 V obou případech bude objem kvádrů a krychle stejný. a) 12 krychlí bude mít povrch větší o 88 cm^2 ; b) 12 krychlí bude mít povrch větší o 160 cm^2 ;
 16) 6 cm , bude platit v případě převedení na vyšší jednotky, v opačném případě ne;
 17) 180 krychlí; **18)** Natření krychle bude dražší; **19)** Těžší bude kvádr; **20)** $5,589 \text{ m}^3$;
 21) krychle.

Výsledky souhrnných cvičení :

- 1) a) 432 cm^3 ; b) 240 dm^3 c) $1,728 \text{ m}^3$ 2) a) 372 cm^3 ; b) 564 dm^3 ; c) $9,12 \text{ m}^3$;
 3) $122,5 \text{ hl}$; **4)** $566,60 \text{ Kč}$; **5)** $96,25 \text{ m}^3$; **6)** a) 90 dm^3 ; b) 71 kg ; **7)** $0,2,7 \text{ cm}$; **8)** 408 m^3 ;
 9) 6 m^3 ; **10)** a) $6,864 \text{ m}^3$; b) $22,96 \text{ m}^2$; **11)** $19,926 \text{ m}^3$; asi 6 aut; **12)** $250,8 \text{ m}^3$; 126 minut;
 13) 56 jízd; **14)** 240 lahví; **15)** 4 dm ; **16)** a) 192; b) přibližně $5,21 \text{ g}$; c) 8000 dm^2 ;
 17) a) při velikosti hrany menší než 6 jednotek; b) při velikosti hrany větší než 6 jednotek;
 c) při velikosti hrany 6 jednotek;
 18) 80 cm^2 nebo 194 cm^2 nebo 104 cm^2 ; **19)** 54 cm^2 , 27 cm^3 ;
 20) a) 64 cm^3 , 96 cm^2 ; b) $166,375 \text{ cm}^3$, $181,5 \text{ cm}^2$; c) $15,625 \text{ cm}^3$, $37,5 \text{ cm}^2$;
 21) $60,62 \text{ cm}^2$, $30,135 \text{ cm}^3$; **22)** $77,76 \text{ cm}^2$, $46,656 \text{ cm}^3$; **23)** 12 000 hl;
 24) $121,5 \text{ cm}^2$, $91,125 \text{ cm}^3$; **25)** deštěm; **26)** 169 dm^2 ; **27)** asi $88,82 \text{ kg}$, korková bude lehčí;
 28) 15 dm ; $5,766 \text{ hl}$; **29)** 7 200 hl, 1 800 hl, 540 hl; **30)** 175 hod. 50 min; **31)** asi 3 m^3 ;
 32) 44 604 cihel; **33)** a) 170 m^2 , b) 7 556 dlaždic; c) 22 950 Kč; **34)** 15 minut; **35)** 156 cm^3 ;
 36) 15 hodin 50 minut; **37)** $1,75 \text{ m}$; **38)** $32,75 \text{ dm}^2$; **39)** 16 plechovek;
 40) a) 2 krát; b) 4 krát; c) 8 krát; d) bude stejný; **41)** 2 m vysoko;

42) jeden si vezme tři nejmenší krychle, druhý největší krychli;**43)** 157,5 tun;**44)** 79,2 m²;
45) 20 cm;**46)** 18 hodin 20 minut;**47)** 171,36 m³;**48)** 12 000 hl;